

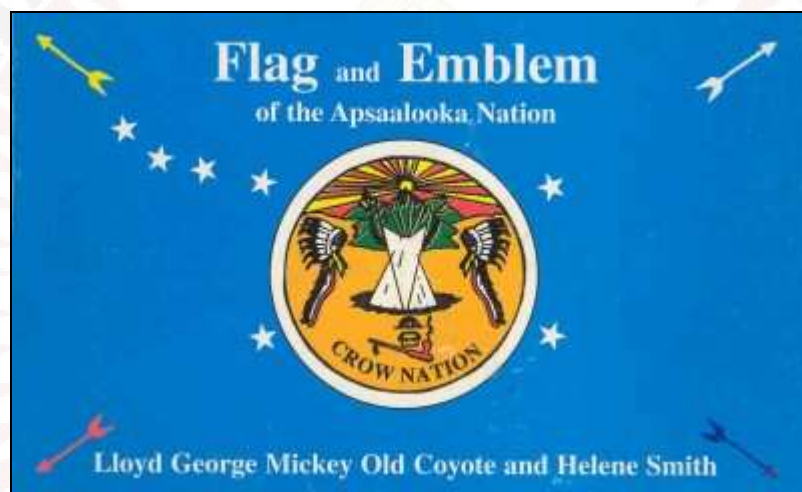
ul. Lipowa 78
34-600 Limanowa
Tel. kom. 0 608487541
Tel/fax (018) 3371438
kola@tipi.com.pl
www.tipi.com.pl
www.haukola.pl

Indiańskie namioty

Hau Kola Tipi

Tajemniczy świat w Twoim ogrodzie

Symbolika Tipi

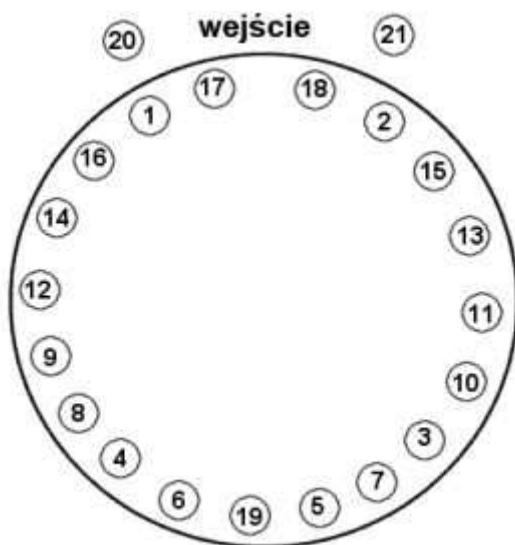
Według Indian z plemienia Wron

W narodzie Apsaalooka (Wron) czwórny stanowią podstawę konstrukcji tipi. Inne indiańskie narody używają trójnogów do konstruowania swoich domostw. Cztery tyczki odzwierciedlają zmiany pór roku, cztery kierunki wiatrów - tam gdzie wschodzi słońce, tam gdzie żyje wieczne lato, tam gdzie zachodzi słońce i tam gdzie wieczna zima żyje. Każda sosnowa tyczka w konstrukcji tipi ma swoją znaczącą nazwę.

(Sosnowe tyczki były również używane do transportu osobistych rzeczy z miejsca do miejsca podczas migracji przy pomocy prymitywnych włók, ciągniętych przez psy, a w późniejszym okresie przez konie).

Specjalne tyczki przy drzwiach tipi (tyczki sterujące wiatrownicami przyp. tłum.) były zawsze skierowane na Wschód. Całą konstrukcja składała się z 21 tyczek, które miały swoje indywidualne nazwy:

1. Wiosna
2. Lato
3. Jesień
4. Zima
5. Tyczka Wodza
6. Pomocnik
7. Pomocnik
8. Bogactwo - tyczka tylna
9. Zdrowie - tyczka tylna
10. Szczęście - tyczka tylna
11. Dobre Samopoczucie - tyczka tylna
12. Tyczka do wyrażania życzeń
13. Tyczka do wyrażania życzeń
14. Tyczka do wyrażania życzeń
15. Tyczka do wyrażania życzeń
16. Tyczka do wyrażania życzeń
17. Kuguar, lew - tyczka drzwiowa
18. Niedźwiedź - tyczka drzwiowa
19. Węzeł Tipi
20. Sowa - Kłapa lub tyczka wartownicza
21. Kojot - Kłapa lub tyczka wartownicza

"Ziemia pomiędzy rogami czwórnogu tipi będzie domem Wron. Pozostanie naszym krajem rodzinnym, do którego Wrony mogą zawsze powrócić. Nawet, jeśli zostanie tylko jeden człowiek z plemienia Wron, to będzie jego dom... Kiedy stawiamy czwórnóg z tyczek, jedna wskazuje Yellowstone, druga jest skierowana na rzekę White, trzecia jest zwrócona w stronę rzeki Wind, a kolejna w kierunku gór Bridger".

Wódz Sits in the Middle of the Land

Te cztery tyczki symbolizują oryginalne granice ziem Narodu Apsaalooka określone traktatem z 1851: obecny park Yellowstone, rozwidlenie biegu rzeki Missouri rozciągające się blisko rzeki Powder, a także teren od Black Hills po środkowe Wyoming obejmujące 38 milionów akrów.

Poszycie tipi, paliki, zatyczki jak również tyczki - wszystkie te elementy mają znaczenie. Poszycie symbolizuje trzecia matkę, po Matce Ziemi i naturalnej matce. Przedstawia dom rodzinny, gdzie przekazywane są życiowe wartości i najważniejsza wiedza. Odzwierciedla również bezpieczeństwo, miłość, wspólnotę i przede wszystkim dobre myśli.

Zatyczki z przodu tipi symbolizują kobietę, która przypina koc. Kołki są darem od borsuka i symbolizują jego pazury. Starodawne koła z kamieni, będące pozostałościami po rozstawianych tipi przedstawiają nie tylko stare zwyczaje, o których mówią opowieści. Te kamienie były w praktycznym celu układane na poszyciu tipi aby chronić przed wiatrem, który je unosił. W późniejszych latach, zgodnie z legendą i opowieściami Starego Człowieka Kojota borsuk pokazał Big Metal jak mocować tipi do ziemi jego pazurami. Tak właśnie metoda kamieni została zastąpiona poprzez drewniane kołki.

Obecnie jednymi z najważniejszych archaicznych i historycznych terenów należących do narodu Apsaalooka, są miejsca gdzie znajdują się kręgi z kamieni, leżące tam od czasów kiedy Indianie prowadzili nomadyczny tryb życia setki lat temu. Jedno z przysłów Wron mówi: "istniały inne domostwa przed naszymi, pamiątka, mówiąca nam o mądrości płynącej z więzów pokrewieństwa, bowiem kiedyś w przyszłości będziemy mogli polegać na tych, którzy byli przed nami". W zanieczyszczonym środowisku zagrożonym przez człowieka niosącego katastrofy, amerykańscy Indianie, dla których Ziemia była zawsze wartością w duchowej ścieżce są proszeni o pomoc i radę przez tych którzy przybyli na ta ziemi później.

Wznoszenie każdej tyczki jest indywidualną ceremonią. Poprzez tyczki wszyscy przypominają sobie o dobrych rzeczach, dobrym życiu. Tyczki te są symbolem środowiska domowego, pierwszego miejsca nauki, źródła wartości i bezpieczeństwa, co wynika z bliskości i pokrewieństwa.

Postawione tipi, nie tylko na fladze ale również w życiu, jest miejscem do którego można zawsze powrócić. Dom jest święty, tam odczuwa się błogość. Życie rodzinne jest ważne w kulturze Apsaalooka, jak powinno być w każdej kulturze - jest źródłem całej wiedzy, gdzie rozpoczyna się społeczne zachowanie. Jeden ze starszyzny oświadczył: "Tutaj rozpoczyna się lekcja życia".

W obecnych czasach Wrony nie mieszkają się już w tipi, ale tradycyjna kultura, jaka była u początków jest nadal pamiętana i kultywowana. Wielu Indian zniechęconych brakiem wartości w panującym społeczeństwie powraca do swych oryginalnych wartości i tradycji. Z tego samego powodu wielu pozbawionych złudzeń nie-Indian wybiera drogę amerykańskiej tubylczej ludności.

Zanim Indianie zostali uwięzieni w rezerwach, ostatnich szczątkach indiańskiej ziemi, Thomas LaForge - biały podróżnik, który został adoptowany przez naród Apsaalooka zanotował w 1868 roku: "Wrony posiadają prawo i porządek o wiele bardziej skuteczne niż w większości społeczeństw jakie widziałem. Maja niewiele praw ale są one dobrze respektowane". Te wczesne obserwacje pokazują znaczenie wartości domowych, symbolizowanych poprzez tipi, czy mieszkanie.

Tipi na fladze jest również symbolem przodków Apsaalooka, którzy przybyli, podobnie jak wszyscy amerykańscy Indianie z Azji naturalnie utworzonym mostem przez cieśninę Beringa. Potomkowie tych najwcześniejszych imigrantów na kontynencie Ameryki Północnej ruszyli na południe, przemierzając lądy obecnej Kanady i zasiedlając obszary wokół jezior stosownie do własnych tradycji. Apsaalooka wywodzą się od plemienia Hidatsa, które teraz zamieszkuje górną część Missouri w Północnej Dakocie.

